

**Polityka ochrony małoletnich
obowiązująca w Zespole Placówek Oświatowych im. ks. prof. J. Tischnera
przy Małopolskim Centrum Rehabilitacji Dzieci „Solidarność” w Radziszowie**

Rozdział I
Postanowienia ogólne

§ 1.

1. Polityka ochrony małoletnich obowiązująca w Zespole Placówek Oświatowych im. ks. prof. J. Tischnera przy Małopolskim Centrum Rehabilitacji Dzieci „Solidarność” w Radziszowie, zwana dalej polityką to zbiór zasad i procedur, które stawiają ochronę małoletniego w centrum działań i wartości Zespołu i tym samym pomagają tworzyć bezpieczne, wolne od przemocy i przyjazne środowisko.

2. Polityka obowiązuje wszystkich pracowników/współpracowników Zespołu Placówek Oświatowych im. ks. prof. J. Tischnera przy Małopolskim Centrum Rehabilitacji Dzieci „Solidarność” w Radziszowie.

3. Ustalona polityka zapewnia przejrzyste zasady postępowania gwarantujące pełną ochronę małoletnich, a w szczególności:

- 1) profesjonalizm w zakresie interakcji z małoletnim;
- 2) umiejętność szybkiego identyfikowania sytuacji stwarzających ryzyko krzywdzenia małoletniego oraz symptomy krzywdzenia, jak również podejmowania działań zaradczych zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa;
- 3) zasady bezpiecznej rekrutacji pracowników.

§ 2.

Ilekroć w polityce jest mowa o:

- 1) dyrektorze Zespołu – należy przez to rozumieć dyrektora Zespołu Placówek Oświatowych im. ks. prof. J. Tischnera przy Małopolskim Centrum Rehabilitacji Dzieci „Solidarność” w Radziszowie;
- 2) nauczycielach – należy przez to rozumieć nauczycieli, wychowawców, specjalistów zatrudnionych w Zespole Placówek Oświatowych im. ks. prof. J. Tischnera przy Małopolskim Centrum Rehabilitacji Dzieci „Solidarność” w Radziszowie, z realizacją zadań w przedszkolu i/lub szkole podstawowej i/lub liceum ogólnokształcącym;

- 3) Zespole – należy przez to rozumieć Zespół Placówek Oświatowych im. ks. prof. J. Tischnera przy Małopolskim Centrum Rehabilitacji Dzieci „Solidarność” w Radziszowie, w skład którego wchodzi: Przedszkole Specjalne w Radziszowie, Szkoła Podstawowa Specjalna w Radziszowie, Liceum Ogólnokształcące Specjalne w Radziszowie;
- 4) pracownikach – należy przez to rozumieć pracowników pedagogicznych i niepedagogicznych zatrudnionych w Zespole Placówek Oświatowych im. ks. prof. J. Tischnera przy Małopolskim Centrum Rehabilitacji Dzieci „Solidarność” w Radziszowie;
- 5) dzieciach/małoletnich – należy przez to rozumieć dzieci uczęszczające do Przedszkola Specjalnego w Radziszowie, a także uczniów/wychowanków uczęszczających do Szkoły Podstawowej Specjalnej w Radziszowie oraz Liceum Ogólnokształcącego w Radziszowie;
- 7) rodzicach – należy przez to rozumieć także prawnych opiekunów dziecka oraz osoby (podmioty) sprawujące pieczę zastępczą nad małoletnim;
- 8) Centrum Rehabilitacji – należy przez to rozumieć Wojewódzki Specjalistyczny Szpital Dziecięcy im. św. Ludwika w Krakowie Małopolskie Centrum Rehabilitacji Dzieci „Solidarność” w Radziszowie;
- 9) współpracownikach - należy przez to rozumieć osoby zatrudnione na podstawie umowy cywilnoprawnej, praktykantów, wolontariuszy lub osoby współpracujące nieodpłatnie na innych zasadach.

§ 3.

1. Przyjmuje się następujące standardy w zakresie ochrony małoletnich:

- 1) Zespół posiada przejrzystą procedurę postępowania w sytuacji wystąpienia podejrzenia krzywdzenia małoletniego, która jest spójna z działaniami przyjętymi przez Centrum Rehabilitacji;
- 2) pracownicy Zespołu znają rodzaje krzywdzenia i potrafią rozpoznać najczęściej występujące ich symptomy;
- 3) pracownicy Zespołu we sposób profesjonalny i bezpieczny prowadzą komunikację z dziećmi oraz realizują zadania wynikające z ich przydziałów czynności;
- 4) w Zespole stosowane są zasady bezpiecznej rekrutacji, pracownicy są systematycznie zapoznawani z obowiązującymi procedurami w zakresie ochrony dzieci przed krzywdzeniem;
- 5) opracowane zasady postępowania są systematycznie ewaluowane i modyfikowane w celu osiągnięcia jak najwyższej skuteczności w zakresie działań profilaktycznych i interwencyjnych.

2. Osiągnięciu standardom opisanym w pkt 1. służą procedury i wytyczne rozpisane w rozdziałach od II do IX niniejszej polityki.

Rozdział II

Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a pracownikami Zespołu

§ 4.

1. Pracownicy/współpracownicy:

- 1) traktują małoletniego z szacunkiem oraz uwzględniają jego godność i potrzeby w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych Zespołu oraz swoich kompetencji;

- 2) wyznaczają jasne granice w postępowaniu i dotyczące oczekiwań, egzekwując konsekwencje za ich nieprzestrzeganie;
- 3) reagują w sposób adekwatny do sytuacji i możliwości psychofizycznych dziecka, dostosowują poziom komunikacji do poziomu dziecka, uwzględniając również specjalne potrzeby edukacyjne/niepełnosprawność dziecka;
- 4) w bieżącej pracy dydaktyczno-wychowawczej uwzględniają potrzeby poznawcze i emocjonalne oraz dostosowują wymagania do indywidualnych możliwości psychofizycznych, generowanych przez stan zdrowia fizycznego i psychicznego.

2. W procesie nawiązywania relacji i komunikacji z małoletnimi pracownicy/współpracownicy:

- 1) dbają o to, by ich reakcja, komunikat bądź działanie wobec małoletniego były adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych małoletnich;
- 2) postępują i działają w sposób otwarty i przejrzysty dla innych, zapewniając w ten sposób minimalizację ryzyka błędnej interpretacji swojego zachowania.

3. W interakcjach z małoletnimi pracownicy/współpracownicy w szczególności są obowiązani do:

- 1) upewnienia się, że dziecko wie, z kim rozmawia;
- 2) uważnego, cierpliwego słuchania i udzielania odpowiedzi adekwatnych do ich wieku i danej sytuacji;
- 3) informowania małoletniego o podejmowanych w stosunku do niego decyzjach, w uzasadnionych sytuacjach uwzględniania jego preferencji, oczekiwań;
- 4) zapewnienia małoletniemu prywatności, a jeśli konieczne jest odstępnie od zasady poufności, niezwłocznego wyjaśnienia tej sytuacji małoletniemu;
- 5) w trakcie przeprowadzania rozmowy na poufny temat, za zgodą małoletniego, poproszenia o obecność drugiego pracownika;
- 6) zapewnienia małoletnich, że jeśli czują się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów, mogą o tym powiedzieć pracownikowi lub innej wskazanej osobie, i że mogą oczekiwać odpowiedniej reakcji i/lub pomocy.

4. Kontakt pracowników i współpracowników z małoletnimi powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów zawartych w obowiązujących statutach Zespołu. Jeśli zachodzi konieczność skontaktowania się poza godzinami pracy i poza terenem Zespołu, jedyną właściwą formą komunikacji z małoletnimi i ich rodzicami są kanały służbowe (e-mail, telefon służbowy). Pracownikom/ współpracownikom nie wolno inicjować ani akceptować propozycji nawiązania kontaktu z dziećmi za pośrednictwem prywatnych kanałów komunikacji (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych).

5. W interakcjach z małoletnimi pracownikom i współpracownikom w szczególności nie wolno:

- 1) zawstydząć, upokarzać, lekceważyć i obrażać małoletniego;
- 2) krzyczeć na małoletniego w sytuacji innej niż wynikająca z konieczności zapewnienia bezpieczeństwa fizycznego osobom, z którymi przebywa pracownik/współpracownik;

- 3) ujawniać informacji wrażliwych, takich jak wizerunek małoletniego, informacje o jego sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej osobom nieuprawnionym, w tym wobec innych małoletnich;
- 4) stawiać wymagań nieadekwatnych do poziomu psychofizycznego małoletniego;
- 5) wchodzić w relacje zależności z małoletnimi i ich rodzicami;
- 6) zachowywać się w sposób mogący sugerować innym istnienie zależności i prowadzący do oskarżeń o nierówne traktowanie bądź czerpanie korzyści;
- 7) zachowywać się w obecności małoletnich w sposób niestosowny: używać wulgarnych słów, gestów i żartów, czynić obraźliwych uwag, nawiązywać w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej;
- 8) kierować w stronę dzieci gestów, komentarzy, żartów o podtekście seksualnym, nawiązywać jakichkolwiek relacji romantycznych lub seksualnych ani składać propozycji o nieodpowiednim charakterze oraz udostępniać treści erotycznych i pornograficznych bez względu na ich formę;
- 9) wykorzystywać wobec małoletniego relacji władzy (w szczególności stosować presję, manipulować, zastraszać, przymuszać, grozić) lub przewagi fizycznej;
- 10) stosować przemocy wobec małoletniego w jakiegokolwiek innej formie;
- 11) podawać leków małoletniemu;
- 12) proponować wyrobów alkoholowych, tytoniowych, nielegalnych substancji, jak również używać ich w obecności małoletnich;
- 13) utrzymywać wizerunku małoletnich (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych.

6. W trakcie interakcji z grupą/zespołem małoletnich pracownicy i współpracownicy w szczególności powinni:

- 1) aktywnie angażować małoletnich do współpracy i traktować ich równo bez względu na ich płeć, orientację seksualną, sprawność/niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd;
- 2) stosować rzetelną i obiektywną ocenę;
- 3) przedstawiać zasady obowiązujące na zajęciach/spotkaniu;
- 4) w równym stopniu egzekwować od uczestników zajęć/spotkań obowiązujące zasady.

§ 5.

Na wypadek sytuacji ratowania zdrowia i życia małoletniego wszyscy pracownicy placówki:

- 1) są okresowo przeszkalani w zakresie udzielania pierwszej pomocy;
- 2) mają prawo i obowiązek w w/w okolicznościach udzielić bezpośredniej pomocy małoletniemu.

Rozdział III

Zasady dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi

§ 6.

1. Pracownicy i współpracownicy Zespołu egzekwują od dzieci przestrzeganie i stosowanie się do zasad bezpiecznych relacji z innymi małoletnimi. Uczniowie w szczególności są zobowiązani do:

- 1) prezentowania kultury osobistej, przestrzegania obowiązujących zasad i norm zachowania;

- 2) okazywania szacunku innym małoletnim, bez względu na: pochodzenie etniczne, geograficzne, narodowe, religię, status ekonomiczny, cechy rodzinne, wiek, płeć, orientację seksualną, cechy fizyczne, niepełnosprawność;
- 3) respektowania praw i wolności osobistych innych, ich prawa do własnego zdania, popełniania błędów, wyglądu i zachowania – w ramach społecznie przyjętych norm i wartości;
- 4) komunikowania się oraz wyrażania sądów i opinii w taki sposób, by nikogo nie urazić;
- 5) stosowania się do zasad pracy zespołowej i podejmowania wspólnych ustaleń;
- 6) pokojowego, akceptowanego społecznie rozwiązywania sporów i konfliktów;
- 7) przeciwstawiania się wszelkim przejawom brutalności i wulgarności poprzez informowanie pracowników o zaistniałych zagrożeniach w momencie pozyskania o nich wiedzy lub gdy są świadkami stosowania jakiegokolwiek formy agresji lub przemocy.

2. Dzieciom przebywającym w Zespole nie wolno w szczególności:

- 1) opuszczać zajęć bez wyraźnej przyczyny i zgody prowadzącego;
- 2) stwarzać niebezpiecznych sytuacji, niezgodnych z obowiązującymi zasadami;
- 3) przynosić sprzętów, rzeczy, wyrobów, które mogą być niebezpieczne dla innych;
- 4) spożywać napojów alkoholowych, wyrobów tytoniowych, papierosów, e-papierosów, substancji psychoaktywnych, napojów energetycznych i namawiać do ich spróbowania innych małoletnich;
- 5) podejmować zachowań zagrażających życiu i zdrowiu oraz prowokować innych do ich naśladowania;
- 6) stosować agresji i przemocy fizycznej w różnych formach, np.: bicie, uderzenie, popychanie, kopanie, opluwanie, wymuszanie, napastowanie seksualne, znęcanie się, nadużywanie swojej przewagi nad inną osobą i zmuszanie jej do podejmowania niewłaściwych działań;
- 7) stosować agresji i przemocy słownej w różnych formach, np.: obelgi, wyzwiska, wulgaryzmy, wyśmiewanie, drwienie, szydzenie, bezpośrednie obrażanie, plotki i obraźliwe żarty, przedrzeźnianie, groźby;
- 8) stosować cyberprzemocy, np.: obraźliwe smsy i mmsy, wiadomości i filmiki na forach internetowych lub tzw. pokojach do czatowania, telefony i e-maile zawierające groźby, poniżające, wulgarne, zastraszające;
- 9) fotografować, nagrywać lub filmować zdarzenia z udziałem innych osób bez ich zgody;
- 10) stosować agresji i przemocy psychicznej w różnych formach, np.: poniżanie, wykluczanie, izolowanie, milczenie, manipulowanie, pokazywanie wulgarnych gestów, straszenie, szantażowanie;
- 11) przywłaszczać własności innych lub celowo ją niszczyć;
- 12) wyłudzać pieniędzy lub innych rzeczy od innych;
- 13) kłamać, oszukiwać, manipulować faktami i osobami.

Rozdział III

Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet

§ 7.

1. Na terenie Zespołu dostęp małoletniego do Internetu możliwy jest na wszystkich organizowanych formach zajęć prowadzonych pod nadzorem pracownika lub współpracownika.
2. Internet udostępniany jest na urządzeniach, których właścicielem jest Zespół i są to: monitory interaktywne, komputery stacjonarne, laptopy, tablety.
3. W uzasadnionych przypadkach możliwe jest udostępnienie na prywatnym sprzęcie małoletniego lub jego rodzica gościnnej sieci Wi-Fi. O udostępnieniu każdorazowo decyduje dyrektor Zespołu i są to nadzwyczajne sytuacje, takie jak: realizacja obowiązku edukacji w formie online ze względu na orzeczenie o potrzebie nauczania indywidualnego, realizacja obowiązku edukacji przez cudzoziemców w języku macierzystym, edukacja on-line w zakresie przedmiotów zawodowych na poziomie szkoły ponadpodstawowej, organizacja nauczania w sali sypialnej na terenie Centrum Rehabilitacji. Osoby korzystające z sieci gościnnej w formie pisemnej potwierdzają zapoznanie się z zasadami korzystania z Internetu w sieci gościnnej Wi-Fi. Administrator sieci prowadzi ewidencję osób korzystających z dostępu do sieci gościnnej Wi-Fi oraz pozyskuje pisemne potwierdzenie zapoznania się z zasadami korzystania z Internetu w sieci gościnnej Wi-Fi, którego wzór stanowi załącznik nr 1.
4. W przypadku dostępu do sieci Internet realizowanego pod nadzorem pracownika lub współpracownika, pracownik/współpracownik ma obowiązek informowania małoletnich o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu. Pracownik/współpracownik czuwa także nad bezpieczeństwem korzystania z Internetu przez dzieci podczas zajęć.
5. Nauczyciel może zezwolić małoletnim na korzystanie z prywatnego sprzętu z dostępem do Internetu (w szczególności z aparatów telefonicznych) na realizowanych formach zajęć jeśli wymaga tego realizacja treści podstawy programowej kształcenia ogólnego. W takiej sytuacji jest zobowiązany do monitorowania aktywności małoletniego w sieci.
6. Co najmniej 1 x w roku nauczyciele prowadzą z dziećmi warsztaty dotyczące bezpiecznego korzystania z Internetu.

Rozdział IV

Procedura ochrony małoletnich przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet oraz utrwalonymi w innej formie

§ 8.

1. Pracownik Zespołu, pełniący funkcję administratora sieci zabezpiecza szkolny sprzęt przed dostępem do niebezpiecznych treści, instalując odpowiednie, nowoczesne oprogramowanie.

2. Jeżeli administrator sieci lub nauczyciel znajdą w historii przeglądania dowody świadczące o wyszukiwaniu/przeglądaniu niebezpiecznych treści niezwłocznie informują o tym fakcie dyrektora Zespołu, który zależnie od sytuacji może zalecić:

- 1) wszystkim nauczycielom monitorowanie aktywności dzieci w sieci na prowadzonych przez nich zajęciach,
- 2) szkolnym specjalistom przeprowadzenie wśród małoletnich pogadanek na temat bezpieczeństwa w sieci,
- 3) administratorowi sieci kontrolę działania oprogramowania zabezpieczającego.

3. W sytuacji pozyskania przez dyrektora Zespołu potwierdzonej informacji, że niebezpieczne treści były przeglądane/wyszukiwane przez pracownika Zespołu, podejmuje on działania odpowiednie, przewidziane przepisami prawa oraz regulaminem pracy obowiązującym w Zespole. Skutkiem nagannego zachowania Pracownika może być nawet rozwiązanie stosunku pracy w trybie natychmiastowym.

4. Jeśli niebezpieczne treści były wyszukiwane/rozpowszechniane przez małoletniego:

- 1) psycholog przeprowadza rozmowę na temat bezpieczeństwa w Internecie oraz informuje o zdarzeniu rodziców;
- 2) dyrektor Zespołu wyciąga konsekwencje przewidziane w Statucie Zespołu;
- 3) w uzasadnionych przypadkach psycholog informuje lekarza, który zadecyduje o dalszych konsekwencjach wobec tego ucznia.

5. Jeżeli w wyniku przeprowadzonej rozmowy zostanie ustalone, że małoletni jest krzywdzony podejmuje się działania opisane w rozdziale VI niniejszej polityki.

Rozdział V

Ochrona wizerunku i danych osobowych małoletniego

§9.

1. Rejestracja wizerunku małoletniego (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu) następuje tylko w sytuacji pozyskania zgody jego rodziców. Pracownicy i współpracownicy:

- 1) uwzględniają prawo małoletniego do zadecydowania, czy jego wizerunek zostanie zarejestrowany i w jaki sposób zostanie użyty;
- 2) kontrolują, czy wszystkie osoby, których wizerunek jest rejestrowany są stosownie ubrane, sytuacja zdjęcia/nagrania nie jest dla nikogo poniżająca, ośmieszająca, ukazująca nagrywane osoby w negatywnym kontekście;
- 3) utrwalają przede wszystkim czynności wykonywane przez małoletnich i w miarę możliwości przedstawiają grupy, a nie pojedyncze osoby;
- 4) nie ujawniają informacji wrażliwych o małoletnim dotyczących m.in. stanu zdrowia, sytuacji materialnej, sytuacji prawnej powiązanych z wizerunkiem małoletniego;
- 5) unikają podpisywania zdjęć/nagrań pełnymi danymi małoletniego, umożliwiającymi jego identyfikację.

2. Wszelkie podejrzenia dotyczące ewentualnego nieodpowiedniego rejestrowania i wykorzystywania wizerunku małoletnich są sprawdzane przez dyrektora Zespołu, a w przypadku nieprawidłowości w tym zakresie dalszy sposób postępowania jest ustalany z Inspektorem Ochrony Danych.

§10.

1. Rodzice małoletnich są informowani o zasadach dotyczących ochrony wizerunku małoletnich w dniu przyjęcia, w formie pisemnej informacji na szkolnej karcie przyjęcia.

2. W trakcie przyjęcia dziecka do szkoły od rodzica pozyskiwane jest oświadczenie o znajomości i zobowiązaniu do stosowania zasad ochrony wizerunku małoletnich.

§ 11.

1. Jeśli rejestracja wydarzenia organizowanego przez Zespół jest wykonywana przez osobę/firmę zewnętrzną reprezentującą media i jest to rejestracja, które będzie wykorzystana w mediach publicznych dyrektor Zespołu:

- 1) informuje dyrektora Centrum Rehabilitacji i pozyskuje jego zgodę;
- 2) wyznacza pracowników, którzy przekażą informację o celu i sposobie wykorzystania wizerunku i pozyskają zgodę rodziców na rejestrację wizerunku małoletnich;
- 3) informuje pracowników Zespołu o tym fakcie jednocześnie wskazując, kto jest odpowiedzialny za kontakt z osobami z zewnątrz i jakich informacji może udzielać.

2. Pracownik lub współpracownik:

- 1) nie udostępnia przedstawicielom mediów informacji o małoletnim ani jego rodzicach;
- 2) nie wypowiada się w kontakcie z przedstawicielami mediów lub w trakcie wydarzeń, na których obecni są przedstawiciele mediów o sprawie małoletniego lub jego rodziców;
- 3) nie podaje przedstawicielowi mediów danych kontaktowych do rodzica małoletniego bez uprzedniej wiedzy i zgody tego rodzica;
- 4) umożliwia przedstawicielom mediów utrwalanie wizerunku małoletniego przebywającego na terenie Zespołu tylko na podstawie pisemnej zgody rodzica.

3. Jeżeli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak: zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda rodzica lub opiekuna prawnego na utrwalanie wizerunku dziecka nie jest wymagana.

§ 12.

1. Zdjęcia i nagrania małoletnich są przechowywane z zachowaniem zasad ochrony danych osobowych:

- 1) nośniki analogowe i elektroniczne zawierające zdjęcia i nagrania są przechowywane w zamkniętej na klucz szafce;
- 2) zdjęcia i nagrania z wizerunkiem dzieci powinny być przechowywane wyłącznie na komputerach będących własnością Zespołu w folderach chronionych hasłem;

2. Utrwalanie wizerunku małoletnich przez pracowników/współpracowników odbywa się z wykorzystaniem urządzeń rejestrujących będących własnością Zespołu, takich jak: telefony komórkowe, aparat fotograficzny, tablety. W sytuacji używania sprzętów prywatnych pracownik zobowiązany jest do zabezpieczenia sprzętu, na którym zapisane są treści z wizerunkiem małoletnich. Pracownik zobowiązany jest do niezwłocznego przesłania materiałów do osoby odpowiedzialnej za publikację materiałów w sieci Internet, a następnie usunięcie ich z prywatnego sprzętu.

Rozdział VI

Zasady i procedura podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego, wszczynania procedury „Niebieska Karta” oraz przekazywania informacji do prokuratury, sądu rodzinnego, innych uprawnionych instytucji

§ 13.

1. Pracownicy i współpracownicy monitorują sytuację i dobrostan małoletniego w zakresie możliwości, jakie wynikają z realizowanych przez nich przydziałów czynności i są uwrażliwieni na oznaki możliwości wystąpienia krzywdzenia małoletniego.
2. Zdarzenia, mające znamiona krzywdzenia oraz opis najczęściej występujących symptomów takiego krzywdzenia zawiera załącznik nr 3.
3. Wszyscy pracownicy i współpracownicy, którzy w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęli informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązani do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

§ 14.

1. W przypadku uzyskania podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone w rodzinie pracownik/współpracownik zgłasza ten fakt dyrektorowi Zespołu.
2. Dyrektor Zespołu zleca podjęcie czynności wyjaśniających psychologowi/pedagogowi szkolnemu lub tworzy zespół wyjaśniający, w skład którego wchodzi psycholog/pedagog i pracownik zgłaszający podejrzenie wystąpienia krzywdzenia.
3. Pracownik wyjaśniający sprawę informuje lekarza Centrum Rehabilitacji. Po zgromadzeniu informacji sporządza zbiorczą notatkę pisemną – kartę interwencji część A (załącznik nr 4) i przekazuje ustalenia dyrektorowi Zespołu.
4. W sytuacji uzasadnionego podejrzenia, że dziecko jest ofiarą przemocy w rodzinie lekarz Centrum Rehabilitacji podejmuje decyzję o nawiązaniu kontaktu z Zespołem Interwencyjnym/Interdyscyplinarnym właściwym dla miejsca zamieszkania dziecka i wyznacza osobę odpowiedzialną do tych czynności (pracownika Centrum Rehabilitacji lub pracownika

Zespołu), a Zespół Interwencyjny/Interdyscyplinarny właściwy dla miejsca zamieszkania dziecka przekazuje propozycje wytycznych dotyczących dalszego postępowania do zakończenia hospitalizacji.

5. Osoby odpowiedzialne za podjęcie czynności wyjaśniających:

- 1) dokonują diagnozy sytuacji i potrzeb małoletniego;
- 2) sporządzają plan pomocy małoletniemu, który uwzględnia sposoby zapewnienia dziecku bezpieczeństwa oraz opis wsparcia, jakie Zespół oraz Centrum Rehabilitacji mogą zaoferować w trakcie hospitalizacji.
- 3) Wsparcie może obejmować:
 - a) pomoc psychologiczną,
 - b) pomoc medyczną,
 - c) pomoc socjalną,
 - d) pomoc merytoryczną w zakresie możliwości dalszych działań i zaangażowania do pomocy instytucji ze środowiska macierzystego.
- 4) przygotowują informację o placówkach pomocy dziecku zlokalizowanych w jego miejscu zamieszkania i przekazują rodzicowi nie będącemu sprawcą przemocy, lub innej osobie najbliższej.

6. Osoba wyznaczona przez lekarza Centrum Rehabilitacji (pracownik Centrum Rehabilitacji lub dyrektor/pracownik Zespołu), wszczyna procedurę „Niebieskiej Karty” poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” i przesyła ją listem poleconym (za potwierdzeniem odbioru) do Zespołu Interwencyjnego/Interdyscyplinarnego właściwego dla miejsca zamieszkania małoletniego.

7. W sytuacji wejścia w posiadanie wiarygodnych dowodów bezpośredniego zagrożenia życia i zdrowia dziecka w rodzinie, osoba wyznaczona przez lekarza Centrum Rehabilitacji (pracownik Centrum Rehabilitacji lub Dyrektor/Pracownik Zespołu) wzywa Policję, która podejmuje decyzję o ewentualnym umieszczeniu małoletniego, po zakończeniu hospitalizacji, u osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego.

§ 15.

1. W przypadku, gdy zgłoszono do dyrektora Zespołu krzywdzenie dziecka przez pracownika/współpracownika, Dyrektor Zespołu niezwłocznie podejmuje czynności wyjaśniające, przede wszystkim:

- 1) w obecności psychologa przeprowadza rozmowy z dzieckiem, wobec którego zgłoszono krzywdzenie, rodzicami i innymi osobami mającymi wiedzę o zdarzeniu;
- 2) przeprowadza rozmowę z pracownikiem, który jest podejrzany o krzywdzenie;
- 3) bada wszystkie okoliczności sprawy, ustala rzeczywisty przebieg zdarzenia oraz wpływ zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne małoletniego, a ustalone fakty i podjęte czynności są odnotowywane na karcie interwencji.

2. Psycholog/pedagog informuje lekarza o zdarzeniu oraz organizuje spotkanie/a z rodzicami, na którym on lub dyrektor Zespołu przekazuje informacje o zdarzeniu oraz o potrzebie/możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia, w tym u innych organizacji lub służb.

3. W przypadku, gdy zostanie podjęte podejrzenie, że wobec małoletniego pracownik/współpracownik popełnił przestępstwo ścigane z mocy prawa, dyrektor Zespołu sporządza zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa i przekazuje je do właściwej miejscowo policji lub prokuratury .

4. Jeżeli zgłoszono krzywdzenie ze strony Dyrektora Zespołu, wówczas informacja jest przekazywana Kierownikowi Zespołu Pozalekcyjnego i on podejmuje w/w działania wyjaśniające/interwencyjne.

§ 16.

1. W przypadku gdy zgłoszono podejrzenie krzywdzenia dziecka przez osobę dorosłą, inną niż pracownik/współpracownik oraz rodzic, dyrektor Zespołu zgłasza ten fakt lekarzowi Centrum Rehabilitacji.

2. Osoby wyznaczone przez lekarza Centrum Rehabilitacji (pracownik Centrum Rehabilitacji lub pracownik Zespołu), podejmują czynności wyjaśniające i interwencyjne, do których należą przede wszystkim:

- 1) w obecności psychologa przeprowadzenie rozmowy z dzieckiem i jego rodzicami, osobą zgłaszającą oraz innymi osobami mającymi wiedzę o zdarzeniu;
- 2) ustalenie przebiegu zdarzenia oraz wpływu zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka;
- 3) wypełnienie karty interwencji

3. W przypadku, gdy ustalono, że istnieje uzasadnione podejrzenie, że wobec małoletniego popełniono przestępstwo, lekarz wyznacza osobę odpowiedzialną za sporządzenie zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa i przekazanie go do właściwej miejscowo policji lub prokuratury.

4. W przypadku, gdy z rozmowy z rodzicami wynika, że nie są oni zainteresowani pomocą małoletniemu, ignorują zdarzenie lub w żaden sposób nie wspierają własnego dziecka, lekarz Centrum Rehabilitacji decyduje o potrzebie zaangażowania w sprawę pracownika socjalnego/pełnomocnika ds. ochrony nieletnich do dalszego monitorowania sytuacji w rodzinie i podejmuje odpowiednie kroki, wynikające z procedur obowiązujących w Centrum Rehabilitacji.

§ 17.

1. W przypadku gdy pracownik/współpracownik powziął wiadomość o możliwości zaniechania potrzeb małoletniego przez rodziców, zgłasza ten fakt dyrektorowi Zespołu.

2. Dyrektor Zespołu informuje o sytuacji lekarza. Następnie osoby wyznaczone przez lekarza Centrum Rehabilitacji (pracownik Centrum Rehabilitacji lub pracownik Zespołu), podejmują czynności wyjaśniające i interwencyjne, przede wszystkim:

- 1) przeprowadzenie rozmowy z małoletnim i innymi osobami mającymi wiedzę o zdarzeniu;
- 2) ustalenie przebiegu zdarzenia oraz wpływu zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka;
- 3) wypełnienie karty interwencji.

3. W sytuacji uzasadnionego podejrzenia zaniedbywania potrzeb małoletniego przez rodziców, osoba wyznaczona przez lekarza Centrum Rehabilitacji (pracownik Centrum Rehabilitacji lub pracownik Zespołu) występuje do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację rodziny.

§ 18.

1. W przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez innego małoletniego pracownik/współpracownik zgłasza problem dyrektorowi Zespołu.

2. W sytuacji, gdy uczeń krzywdzący jest pacjentem szpitala, obowiązuje następująca procedura:

1) dyrektor Zespołu wyznacza psychologa szkolnego i/ lub osobę, która dokonała zgłoszenia do przeprowadzenia czynności interwencyjno-wyjaśniających:

- a) przeprowadzenia rozmowy z małoletnim oraz innymi osobami, mającymi wiedzę w tym zakresie,
- b) przeprowadzenia rozmowy z małoletnim podejrzanym o krzywdzenie,
- c) przeprowadzenia rozmowy z rodzicami krzywdzonego i krzywdzącego;

2) w przypadku potwierdzenia informacji, psycholog zgłasza fakt lekarzowi Centrum Rehabilitacji;

3) lekarz Centrum Rehabilitacji decyduje o wypisie pacjenta który krzywdzi ze szpitala lub o kontynuacji leczenia z równoczesnym zastosowaniem w odniesieniu do dziecka ustalonych w Centrum Rehabilitacji środków oddziaływań wychowawczych;

4) z rodzicami dziecka poddawanego krzywdzeniu psycholog Zespołu lub psycholog Centrum Rehabilitacji opracowują plan zapewnienia mu bezpieczeństwa, włączając w ten plan sposoby odizolowania go od źródeł zagrożenia. Dziecko krzywdzone jest objęte wsparciem psychologicznym (psychologa szpitalnego lub szkolnego);

5) w uzasadnionych przypadkach psycholog Zespołu lub psycholog Centrum Rehabilitacji wspólnie z rodzicami małoletniego krzywdzącego ustalają plan działań, mających na celu zmianę niepożądanych zachowań;

6) jeżeli osobą podejrzaną o krzywdzenie jest małoletni w wieku od 13 do 17 lat, a jego zachowanie stanowi czyn karalny, psycholog Zespołu/ Centrum Rehabilitacji informuje rodziców o konieczności zgłoszenia do właściwego miejscowo sądu rodzinnego lub policji poprzez pisemne zawiadomienie. Jeżeli osobą podejrzaną o krzywdzenie jest małoletni powyżej 17 lat, a jego zachowanie stanowi przestępstwo, wówczas informują rodziców o konieczności zgłoszenia do właściwej miejscowo jednostki policji lub prokuratury poprzez pisemne zawiadomienie. Lekarz wyznacza osobę odpowiedzialną za zgłoszenie.

3. W sytuacji, gdy uczeń krzywdzący nie jest pacjentem szpitala, obowiązuje następująca procedura:
- 1) Dyrektor Zespołu wyznacza psychologa szkolnego i/ lub osobę, która dokonała zgłoszenia do przeprowadzenia czynności interwencyjno-wyjaśniających:
 - a) przeprowadzenia rozmowy z krzywdzonym małoletnim oraz innymi osobami, mającymi wiedzę w tym zakresie,
 - b) przeprowadzenia rozmowy z rodzicami krzywdzonego;
 - 2) w przypadku potwierdzenia informacji, psycholog zgłasza fakt krzywdzenia lekarzowi Centrum Rehabilitacji;
 - 3) z rodzicami dziecka poddawanego krzywdzeniu psycholog Zespołu lub psycholog Centrum Rehabilitacji opracowują plan zapewnienia mu bezpieczeństwa, włączając w ten plan sposoby odizolowania go od źródeł zagrożenia. Dziecko krzywdzone jest objęte wsparciem psychologicznym (psychologa szpitalnego lub szkolnego);
 - 4) psycholog Zespołu lub psycholog Centrum Rehabilitacji przekazują ustalone informacje rodzicom i udzielają poradnictwa wraz ze wskazaniem instytucji, do których mogą się zgłosić po specjalistyczną pomoc;
 - 5) jeżeli osobą podejrzaną o krzywdzenie jest małoletni w wieku od 13 do 17 lat, a jego zachowanie stanowi czyn karalny, psycholog Zespołu/ Centrum Rehabilitacji informuje rodziców o konieczności zgłoszenia do właściwego miejscowo sądu rodzinnego lub policji poprzez pisemne zawiadomienie. Jeżeli osobą podejrzaną o krzywdzenie jest małoletni powyżej 17 lat, a jego zachowanie stanowi przestępstwo, wówczas informują rodziców o konieczności zgłoszenia do właściwej miejscowo jednostki policji lub prokuratury poprzez pisemne zawiadomienie. Lekarz wraz z rodzicami decydują, kto jest odpowiedzialny za zgłoszenie (pracownik szpitala, dyrektor szkoły czy rodzic).

Rozdział VII

Sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego

§ 19.

1. Osoby podejmujące czynności wyjaśniające i interwencyjne, po uzyskaniu wszelkich informacji sporządzają notatkę służbową (kartę interwencji).
2. Notatkę pisemną od osoby zgłaszającej podejrzenie krzywdzenia, wszelkie inne zgromadzone na piśmie materiały w sprawie, karty interwencji oraz zgłoszenia i dokumenty przesłane do instytucji zewnętrznych są przechowywane u psychologa/pedagoga szkolnego, który prowadzi rejestr incydentów i przechowuje rzeczony dokumenty przez okres 5 lat.

Rozdział VIII

Zasady rekrutacji pracowników i współpracowników wzmacniające ochronę małoletnich

§ 20.

1. Zasady rekrutacji pracowników realizowane są w Zespole zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, adekwatnie do rodzaju stanowiska, w ramach którego wykazywany jest vacat.
2. W Zespole jest zatrudniony pracownik ds. kadr, który wspiera dyrektora Zespołu w zakresie pozyskiwania koniecznych danych o osobach kandydujących na wolne stanowiska w Zespole oraz o współpracownikach.
3. Dyrektor Zespołu oraz specjalista ds. kadr na bieżąco monitorują przepisy prawa i na bieżąco wdrażają zmodyfikowane/nowe rozwiązania w zakresie weryfikacji osoby planowanej do zatrudnienia w Zespole, przy czym obowiązkowo, przed zatrudnieniem:
 - 1) dokonują sprawdzenia kandydata w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym, i w aktach osobowych pracownika/współpracownika przechowuje wydruk pierwszego oraz ostatniego sprawdzenia osoby w tym rejestrze;
 - 2) sprawdzają kandydata w Centralnym Rejestrze Orzeczeń Dyscyplinarnych (w Systemie Informacji Oświatowej);
 - 3) pozyskują od kandydata do zatrudnienia zaświadczenie z Krajowego Rejestru Karnego, a jeśli osoba posiada obywatelstwo inne niż polskie wówczas przedkłada informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa, uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi., przy czym jeśli prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja o niekaralności nie przewiduje/nie ma możliwości wydawania takiej informacji lub nie prowadzi rejestru karnego, wówczas osoba składa pod rygorem odpowiedzialności karnej oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie był/a prawomocnie skazana w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstvom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec niej innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściła się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku (wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy), stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi; osoba przedkłada oświadczenie o państwie/ach zamieszkiwania w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczypospolita Polska i państwo obywatelstwa, złożone pod rygorem odpowiedzialności karnej.

Rozdział IX

Zasady i sposób udostępniania rodzicom raz małoletnim polityki do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania

§ 21.

1. Opracowana polityka jest zamieszczona w stronie www i w wersji papierowej dla rodziców.

2. Dla pracowników/współpracowników jest także dostępna w wersji papierowej w pokoju nauczycielskim, a dodatkowo najistotniejsze informacje są wyeksponowane na tablicy.
3. Uproszczona wersja polityki przeznaczona dla dzieci, zawierająca najistotniejsze informacje stanowi załącznik nr 5 oraz:
 - 1) jest zamieszczona na stronie www Zespołu;
 - 2) jest dostępna w wersji papierowej w pokoju psychologa/ pedagoga oraz na korytarzu lub w innym dostępnym miejscu;
 - 3) cyklicznie w trakcie zbiórek społeczności uczniowskiej jest przedstawiana przez wychowawców zajęć popołudniowych;
 - 4) jest w posiadaniu każdego pracownika pedagogicznego, który odwołuje się do nich w trakcie bieżącej pracy;
 - 5) 1 x w półroczu jest przedstawiana małoletnim przez psychologa/pedagoga.

Rozdział IX

Przegląd, aktualizacja, zapoznawanie się i stosowanie polityki

§ 22.

1. Zespół złożony ze specjalistów zatrudnionych w Zespole jest odpowiedzialny za monitorowanie realizacji polityki, reagowanie na sygnały naruszenia polityki oraz za proponowanie zmian w dokumencie.
2. We wrześniu każdego roku szkolnego, na spotkaniach zespołów nauczycieli i wychowawców treść polityki jest przypominana.
3. Zespół specjalistów w czerwcu każdego roku szkolnego przeprowadza wśród pracowników badanie ankietowe służące monitorowaniu poziomu realizacji polityki. Raport z przeprowadzonego monitoringu jest przedstawiany pracownikom na radzie pedagogicznej podsumowującej działalność w danym roku szkolnym.
4. Co najmniej 1 raz na dwa lata zespół specjalistów dokonuje całościowej oceny polityki na podstawie:
 - 1) rejestru wydarzeń i zaistniałych incydentów;
 - 2) corocznego raportu dotyczącego poziomu realizacji polityki.
5. W sytuacji konieczności wprowadzenia zmian, dyrektor dokonuje modyfikacji dokumentu i ogłasza jego nowe brzmienie w formie zarządzenia.

Rozdział X

Przepisy końcowe

§ 23.

1. Osobą odpowiedzialną za przygotowanie pracowników do stosowania polityki jest dyrektor Zespołu.

2. Przygotowanie pracowników/współpracowników odbywa się poprzez:

- 1) podejmowanie przez pracowników indywidualnego doskonalenia w tym zakresie;
- 2) uwzględnianie przez dyrektora Zespołu tematyki ochrony dzieci w planach szkoleń rady pedagogicznej;
- 3) samokształcenie, wymianę informacji w trakcie spotkań zespołów nauczycieli i wychowawców;
- 4) dostęp do wykazu danych adresowych lokalnych placówek pomocowych, zajmujących się ochroną dzieci oraz zapewniających pomoc w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia. Wykaz znajduje się w pokoju psychologa szkolnego i/lub w pokoju nauczycielskim i jest na bieżąco aktualizowany przez zespół specjalistów.

3. Dokumentowanie tych czynności w szczególności następuje poprzez:

- 1) dokonywanie zapisów w protokołach ze spotkań i szkoleń rady pedagogicznej;
- 2) gromadzenie zaświadczeń ze szkoleń w teczkach akt osobowych pracowników;
- 3) dokonywanie zapisów w protokołach ze spotkań zespołów nauczycieli i wychowawców.

§ 24.

1. Polityka wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

2. Każdy pracownik/współpracownik potwierdza na piśmie zapoznanie się z dokumentem.

Oświadczenie o zapoznaniu się z zasadami korzystania z Internetu w sieci gościnniej Wi-Fi

Ja, niżej podpisana/ny potwierdzam zapoznanie się z poniższymi zasadami korzystania z Internetu w sieci gościnniej Wi-Fi przedstawionymi przez pracownika Zespołu Placówek Oświatowych im. ks. prof. J. Tischnera przy Małopolskim Centrum Rehabilitacji Dzieci „Solidarność” w Radziszowie oraz zobowiązuję się do ich przestrzegania pod rygorem zablokowania dostępu do sieci.

Zasady korzystania z Internetu w sieci gościnniej Wi-Fi

1. Użytkownik sieci gościnniej Wi-Fi może korzystać z Internetu wyłącznie w celu, dla którego został mu przyznany dostęp, tj. określonego w § 7 ust. 3 Polityki ochrony małoletnich.
2. Dostępu do sieci gościnniej Wi-Fi na sprzęcie prywatnym użytkownika udziela wyłącznie administrator sieci, osobiście wprowadzając dane dostępowe sieci gościnniej (login i hasło) na sprzęcie użytkownika.
3. Dostęp do sieci gościnniej Wi-Fi udzielany jest na okres niezbędny do realizacji celu, dla którego został przyznany. Okres ten może zostać skrócony w dowolnym momencie decyzją dyrektora Zespołu.
4. Podczas korzystania z sieci gościnniej Wi-Fi zabronione jest:
 - 1) wyodrębnienie z systemu operacyjnego sprzętu prywatnego danych dostępowych do sieci gościnniej Wi-Fi, jak również udostępnienie tych danych w jakikolwiek inny sposób osobom trzecim lub przyłączenie do sieci za pomocą tych danych innych urządzeń,
 - 2) podejmowanie jakichkolwiek nielegalnych działań, takich jak nieautoryzowany dostęp do systemów, rozpowszechnianie szkodliwego oprogramowania, łamanie praw autorskich, odwiedzanie nielegalnych stron internetowych i innych,
 - 3) podejmowanie działań niezgodnych z ogólnie przyjętymi zasadami społecznymi i obyczajowymi, takich jak odwiedzanie nieodpowiednich stron internetowych (np. o charakterze pornograficznym), uzyskiwanie zakazanych treści, podejmowanie zachowań obraźliwych, agresywnych lub zakłócających porządek publiczny,
 - 4) używanie oprogramowania służącego do omijania ograniczeń ustanowionych dla sieci Zespołu Placówek Oświatowych,
 - 5) korzystanie z sieci gościnniej Wi-Fi do celów komercyjnych.
5. Podczas korzystania z sieci gościnniej Wi-Fi użytkownicy powinni zachować ostrożność i dbać o bezpieczeństwo sieci, unikając działań, które mogą naruszać zabezpieczenia lub stwarzać ryzyko dla innych użytkowników.
6. Użytkownicy są odpowiedzialni za zabezpieczenie swoich urządzeń przed wirusami i atakami cybernetycznymi oraz zainstalowanie aktualizacji systemów operacyjnych i oprogramowania.

miejsce, data

podpis

Załącznik nr 2 do „Polityki ochrony małoletnich
obowiązującej w Zespole Placówek Oświatowych im. ks. prof. J. Tischnera
przy Małopolskim Centrum Rehabilitacji Dzieci „Solidarność” w Radziszowie”

Oświadczenie o znajomości zasad ochrony wizerunku małoletnich

Ja niżej podpisana/ny
potwierdzam, iż zostałam/em zapoznana/ny z zasadami dotyczącymi ochrony wizerunku
małoletnich przez pracownika Zespołu Placówek Oświatowych im. ks. prof. J. Tischnera przy
Małopolskim Centrum Rehabilitacji Dzieci „Solidarność” w Radziszowie i zobowiązuję się do ich
stosowania.

.....
miejsowość, data

.....
podpis

Symptomy krzywdzenia

Zdarzenia mające znamiona przemocy domowej skutkującej założeniem Niebieskiej Karty i rozpatrzeniem sprawy przez Zespół Interdyscyplinarny MOPS/GOPS

1. Zdarzenia mające znamiona przemocy domowej to w szczególności:

- 1) stosowanie przemocy fizycznej, m.in.: popychanie, policzkowanie, szczypanie, uderzanie, wykręcanie rąk, duszenie, kopanie, polewanie gorącą/wrzącą cieczą, bicie oraz bicie z użyciem przedmiotów;
- 2) stosowanie przemocy fizycznej skutkujące uszkodzeniami ciała, takimi jak: zasinienia, zadrapania, krwawienia, oparzenia, blizny, rany, powstałe także w wyniku użycia przedmiotów /broni;
- 3) stosowanie przemocy psychicznej w tym: izolacja, niedostępność emocjonalna, wyzwiska i zastraszanie krzykiem, ośmieszanie, groźby, nadmierne kontrolowanie, ograniczanie kontaktów, nieodpowiedzialne rozwojowo lub niekonsekwentne interakcje, krytykowanie, poniżanie, ciągłe niepokojenie, niesłuszne obwinianie poniżanie, demoralizowanie;
- 4) zastosowanie przemocy seksualnej, m.in.: zmuszanie do obcowania płciowego, zmuszanie do innych czynności o charakterze seksualnym, prezentacja treści pornograficznych;
- 5) zmuszanie do picia alkoholu, zażywania środków odurzających/psychotropowych/leków (nie zleconych przez lekarza);
- 6) zachowania takie jak: niszczenie/uszkodzenie/przywłaszczenie mienia małoletniego.

2. Objawy przemocy fizycznej, które można zaobserwować u dziecka:

Pośrednio obserwowane zachowania dziecka mogące sygnalizować istnienie przemocy fizycznej: lęk przed rozebraniem się, lęk przed dotykiem drugiej osoby, strój nieadekwatny do pory roku i pogody (długie rękawy, kiedy jest ciepło), nadmierna apatia lub agresja, noszenie ciemnych okularów, także przy braku słońca.

3. Objawy przemocy psychicznej, które można zaobserwować u dziecka: zaburzenia mowy (wynikające z napięcia nerwowego), zaburzenia psychosomatyczne (ból jelitowo-żołądkowy, bóle i zawroty głowy), moczenie i zanieczyszczanie się, bóle mięśni, nadmierna potliwość, zaburzenia snu, brak poczucia pewności siebie, niska samoocena, wycofanie, depresja, fobie, lęki, zachowanie destrukcyjne, kłopoty z kontrolą emocji, poczucie krzywdy i winy, nieufność do innych, problemy szkolne, zachowania agresywne w stosunku do innych osób.

4. Objawy przemocy seksualnej, które można zaobserwować u dziecka:

- 1) somatyczne: infekcje dróg moczowo - płciowych bez podłoża organicznego, urazy zewnętrznych narządów płciowych: zaczerwienienia, otarcia naskórka, bolesność, urazy około odbytowe i pochwy, ból przy oddawaniu moczu czy kału, np. krwawe stolce,

krwawienie z narządów rodnych, upławy, infekcje jamy ustnej, urazy ciała związane ze stosowaną przemocą fizyczną, infekcje przenoszone drogą płciową (np. weneryczne, grzybicze, HIV), niezrozumiałe pojawienie się dolegliwości somatycznych, np. bólów brzucha, głowy, wymiotów, nudności, nietrzymanie kału i moczu, spadek apetytu, trudności związane z siedzeniem lub chodzeniem, przerwanie błony dziewiczej, ciąża.

- 2) poznawcze, emocjonalne, behawioralne: zbyt duża erotyzacja dziecka, znajomość zachowań seksualnych charakterystycznych dla osób dorosłych, prowokacyjne zachowania seksualne zarówno w stosunku do dorosłych, jak i rówieśników, zachowania masturbacyjne, erotyczne rysunki lub zabawy dziecka, zaburzenia snu, lęki nocne, koszmary nocne, zaburzenia przyjmowania pokarmu, u małych dzieci zachowania o charakterze regresywnym, takie jak moczenie się, ssanie palca, kiwanie, izolowanie się, zamykanie się w sobie, lęki, strach, fobie, nerwice, depresje, przygnębienie, smutek, lęki związane z daną płcią, np. wobec rodzica danej płci, zachowania agresywne i (lub) autodestrukcyjne (próby samobójcze, samobójstwa), nadpobudliwość ruchowa, poczucie winy, krzywdy

Zdarzenia mające znamiona przestępstwa na szkodę dziecka skutkujące zawiadomieniem o podejrzeniu popełnienia przestępstwa do policji/prokuratury i następnie rozpatrzeniem przez sąd karny.

1. Interwencję karną należy podjąć w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa na szkodę dziecka. Przestępstwa popełnione na szkodę małoletnich to takie zachowania sprawcy, które bezpośrednio naruszają lub zagrażają dobru prawnemu konkretnego dziecka (osoby poniżej 18 r.ż.). Z praktyki działań organizacji i instytucji działających na rzecz ochrony dziecka najczęściej wynika, że w kontekście przestępczości na szkodę małoletnich występują przestępstwa:

- 1) przeciwko wolności seksualnej i obyczajności: zgwałcenie, wykorzystywanie seksualne, prezentowanie pornografii, zmuszanie do prostytucji,
- 2) przeciwko rodzinie i opiece: znęcanie się, porzucenie, uprowadzenie,
- 3) przeciwko wolności: groźba karalna, nękanie, naruszenie intymności seksualnej,
- 4) przeciwko życiu i zdrowiu: ciężki uszczerbek na zdrowiu pobicie,
- 5) przeciwko czci i nietykalności cielesnej: zniewaga, zniesławienie.

Zagrożenie dobru dziecka skutkujące złożeniem wniosku o wgląd w sytuację rodziny i rozpatrzeniem sprawy przez sąd rodzinny.

1. Zaniechywanie dziecka to chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie jego podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych i/lub nie respektowanie jego podstawowych praw, powodujące zaburzenia jego zdrowia i/lub trudności w rozwoju. Do zaniechywania dochodzi w relacji dziecka z osobą, która jest zobowiązana do opieki, wychowania, troski i ochrony dziecka.

2. Objawy zaniedbania: częsta absencja w szkole lub przedszkolu, wagarowanie, brak przyborów szkolnych, ubiór nieadekwatny do pory roku, niedożywienie, zaniedbanie pod względem higienicznym i zdrowotnym (brudna skóra, rażąco małych rozmiarów odzież, przewlekłe nieleczone choroby, nie zażywanie niezbędnych leków, koniecznych badań, zaburzony rozwój fizyczny), pozostawanie na dworze bez opieki w godzinach wieczornych i nocnych (zwłaszcza młodsze dzieci), nie dbanie o higienę snu i odpoczynku, apatia, bierność.

Karta interwencji – opis działań podjętych w sytuacji podejrzenia krzywdzenia dziecka	
Część A	
Imię i nazwisko osoby koordynującej interwencję:	
Data rozpoczęcia czynności wyjaśniających:	
Imię i nazwisko dziecka/ dzieci	
Przyczyna interwencji – opis zdarzenia	
Działania podjęte wobec dziecka (data, opis, osoby zaangażowane)	
Kontakt z rodzicami dziecka (opis, data) Zalecenia/sugestie (jeśli dotyczy)	
Plan pomocy, osoby zaangażowane (jeśli dotyczy)	
Końcowe ustalenia. Wnioski	
Dodatkowe informacje:	
Data:	
Imię i nazwisko osoby sporządzającej notatkę:	

Karta interwencji – opis działań podjętych w sytuacji podejrzenia krzywdzenia dziecka

Część B

(wypełnić tylko w przypadku zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia dziecka do instytucji zewnętrznych)

Imię i nazwisko osoby decydującej o wysłaniu zgłoszenia/wniosku/zawiadomienia

.....

Data wysłania zgłoszenia:

Decyzja o podjęciu działań formalnych (niepotrzebne skreślić)

1. Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa:

a) nazwa i adres organu, do którego wysłano zawiadomienie:

b) data, imię i nazwisko zgłaszającego:

2. Wniosek o wgląd w sytuację dziecka/rodziny

a) nazwa i adres organu, do którego wysłano wniosek:

b) data, imię i nazwisko wnioskującego:

3. Wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A”

a) nazwa i adres organu, do którego wysłano formularz:

b) data, imię i nazwisko wnioskującego:

4. Zawiadomienie o podejrzeniu wystąpienia krzywdzenia dziecka do instytucji innej niż prokuratura, sąd rodzinny

a) nazwa i adres organu, do którego wniosek:

b) data, imię i nazwisko wnioskującego:

Dodatkowe informacje:

Data:

Imię i nazwisko osoby sporządzającej notatkę:

POLITYKA OCHRONY MAŁOLETNIICH

(Uproszczona wersja)

I. CZEMU SŁUŻĄ OPRACOWANE WYTYCZNE?

1. Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników szkoły jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie. Celem Polityki ochrony małoletnich, obowiązującej w Zespole Placówek Oświatowych im. Ks. prof. J. Tischnera przy Małopolskim Centrum Rehabilitacji Dzieci „Solidarność” w Radziszowie jest zapewnienie dzieciom sprzyjających warunków do nauki oraz rozwoju zgodnie z indywidualnymi możliwościami i potrzebami w atmosferze życzliwości, szacunku, akceptacji i bezpieczeństwa.
2. W Polityce zostały wprowadzone procedury, dzięki którym każdy pracownik wie, jak powinien zareagować w sytuacji, w której otrzyma informacje o istnieniu podejrzenia, że Tobie lub każdemu innemu uczniowi Zespołu może dziać się krzywda. Procedury są także po to, by wszyscy - zarówno dorośli jak i dzieci wiedzieli, jakie zachowanie jest pożądane, a jakie niedozwolone.
3. By możliwe było szybkie i skuteczne działanie uporządkowaliśmy wiedzę na temat praw i wolności oraz obowiązków i oczekiwań. Opisaliśmy je w formie zasad gwarantujących udane relacje społeczne.

II. ZASADY NASZYCH WZAJEMNYCH RELACJI (PRACOWNIK – UCZEŃ/ UCZEŃ - PRACOWNIK)

1. Przestrzegamy i stosujemy się do ustalonych zasad.
2. W codziennych kontaktach stosujemy zwroty grzecznościowe, wysłuchujemy się wzajemnie, działamy i reagujemy adekwatnie do sytuacji, zachowując zasadę obiektywizmu i równego traktowania wszystkich, troszczymy się wzajemnie o bezpieczeństwo.
3. Gwarantujemy zachowanie fizycznego dystansu – przytulanie, podanie ręki, pomoc w codziennych czynnościach wyłącznie za obopólną zgodą.
4. Kontrolujemy emocje, panujemy nad zachowaniami, które mogą doprowadzić do krzywdy fizycznej drugiej osoby, przestraszyć, zaniepokoić.
5. Nikt nie używa wulgaryzmów, obraźliwych gestów i uwag, przewagi fizycznej ani psychicznej;
6. Rozważnie korzystamy z technologii informacyjnych.
7. W rozmowach trzymamy się prawdy, faktów, relacji o zdarzeniach bez dodatkowych interpretacji czy zmiany tych wydarzeń.
8. Staramy się, by cechowała nas prawdomówność, obowiązkowość, współodpowiedzialność za siebie i innych w obszarze zdrowia i rozwoju.
9. Bierzymy odpowiedzialność za słowa i czyny, zwłaszcza jeśli przyczynią się do zaistnienia krzywdy drugiej osoby.
10. Poszerzamy wiedzę na temat zachowań, które noszą znamiona krzywdzenia, takich jak: agresja fizyczna, agresja słowna, nękanie psychiczne, nękanie z wykorzystaniem środków technologii informacyjno-komunikacyjnej (smsów, filmów, zamieszczania relacji, nagrań na serwisach społecznościowych).

11. Promujemy zdrowy styl życia, bez używek, wyrobów alkoholowych, wyrobów tytoniowych, nielegalnych substancji.
12. Nawiązujemy profesjonalne relacje, spotykamy się na terenie Centrum Rehabilitacji, komunikujemy się z wykorzystaniem adresu mailowego szkoły, dziennika elektronicznego.

III. BEZPIECZNE INTERAKCJE W WASZYCH RELACJACH (KONTAKTY DZIECKO – DZIECKO)

1. Traktuj kolegów/koleżanki z należyтым szacunkiem.
2. Słuchaj innych, gdy mówią, nie przerywaj innym, gdy się wypowiadają, kontroluj swoje słowa.
3. Pamiętaj, że każdy ma prawo do wyrażania swojego zdania, myśli i przekonań, jeśli nie naruszają one dobra osobistego innych osób.
4. Przestrzegaj zasad bezpieczeństwa obowiązujących w szkole (nie narażaj innych na niebezpieczeństwo).
5. Konflikty rozwiązuj w sposób pokojowy: wycisz się, zatrzymaj niepotrzebną kłótnię, zanim stracisz nad sobą kontrolę, mów otwarcie o swoich emocjach i oczekiwaniach, wysłuchaj innych i upewnij się, że dobrze ich zrozumiałeś, wspólnie wymyślcie rozwiązanie, które będzie satysfakcjonujące.
6. Nie bądź obojętny gdy komuś dzieje się krzywda, zawsze poinformuj o tym nauczyciela lub dyrektora szkoły.
7. Nie stwarzaj sytuacji, w których Twoi koledzy/koleżanki czuliby się celowo pomijani, izolowani.
8. Nie bij, szturchaj, popychaj ani w jakikolwiek sposób naruszaj integralności fizycznej innego dziecka.
9. Szanuj przestrzeń intymną swoich kolegów i koleżanek. Nigdy nie dotykaj kolegi/koleżanki w sposób, który może być uznany za niestosowny.
10. Nie wyśmiewaj, nie obgaduj, nie ośmieszaj, nie zawstydzaj, nie upokarzaj, nie lekceważ i nie obrażaj innych uczniów oraz członków ich rodzin.
11. Pamiętaj, że żarty, które nie bawią drugiej osoby, nie są żartami i taką zabawę słowną natychmiast przerywaj.
12. Bądź tolerancyjny - szanuj odmienny wygląd, przekonania, wierzenia, poglądy innych.
13. Szanuj rzeczy osobiste i mienie kolegów/koleżanek, nie przeglądaj prywatnych rzeczy innych, nie zabieraj ich, a jeśli chcesz pożyczyć najpierw zapytaj.
14. Nie wolno Ci nagrywać ani rozpowszechniać wizerunku kolegi/koleżanki bez jego/jej wyraźnej zgody.
15. Nie namawiaj innych do krzywdzenia.
16. Nie przynoś do szkoły niedozwolonych substancji, nie zachęcaj innych do ich stosowania.

Pamiętaj! Zawsze trzeba powiedzieć osobie, do której masz zaufanie, że coś Cię niepokoi, Twoim zdaniem nastąpiło przekroczenie ustalonych granic zarówno jeśli sytuacja dotyczy Ciebie jak i kolegi/koleżanki.

IV. CO SIĘ STANIE, GDY ZGŁOSISZ PODEJRZENIE KRZYWDZENIA?

1. Porozmawia z Tobą psycholog lub dyrektor Zespołu w obecności psychologa, przy czym wszystko, co powiesz nie zostanie ujawnione rówieśnikom, ani osobom, w stosunku do których jest podejrzenie, że zachowują się niewłaściwie.
2. Będzie trwało postępowanie wyjaśniające i być może zostaną poinformowani lekarze szpitalni, Twoi rodzice a czasem inne instytucje, takie jak sąd rodzinny, policja.

3. Będzie to trudny dla Ciebie czas, ale wszyscy zaangażowani będą się starać, by sytuacja została wyjaśniona, a zachowania, które Cię niepokoiły się nie powtarzały.

V. ZAWSZE BĘDZIEMY PRZYPOMINAĆ O TYM, ŻE:

1. Każde działanie pociąga za sobą konsekwencje.
2. Niewłaściwe żarty mogą mieć bardzo poważne skutki.
3. Każdy człowiek ma prawo czuć się bezpiecznie.
4. Obowiązujące zasady dotyczą wszystkich w takim samym zakresie.
5. Nauczenie się akceptacji i tolerancji to podstawa do osiągnięcia dobrych, satysfakcjonujących relacji społecznych, z których korzyści będzie czerpać każdy uczestnik tych interakcji.

VI. WAŻNE NUMERY TELEFONÓW

Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży: 116 111

Całodobowa infolinia dla dzieci, młodzieży, rodziców i nauczycieli: 800 080 222

Antydepresyjny Telefon Forum Przeciw Depresji: 22 594 91 00

Telefoniczna Pierwsza Pomoc Psychologiczna: 22 425 98 48